

Universiteit
Leiden
The Netherlands

A sociolinguistic study of an Ewe-based youth language of Aflao, Ghana

Amenorvi, C.R.

Citation

Amenorvi, C. R. (2024, September 26). *A sociolinguistic study of an Ewe-based youth language of Aflao, Ghana*. LOT dissertation series. LOT, Amsterdam. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4092945>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4092945>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Samenvatting in het Nederlands

Hoofdstuk één introduceert het hoofdonderwerp van dit proefschrift: de op Ewe gebaseerde jeugdtaal van Aflao genaamd Adzagbe. Het behandelt tot welke hoogte de term jeugdtaal geschikt is voor dit fenomeen refererend aan de discussie over deze term in de literatuur. Het hoofdstuk introduceert ook de Ewe-taal en Aflaogbe variëteit, de taal van de stad Aflao, als de basistaal van Adzagbe. Het hoofdstuk definieert jongeren binnen de Ewe cultuur als jonge mensen inclusief ouderen die energiek zijn en in staat zijn tot harde arbeid zoals gemeenschapsarbeid en het graven van graven. Het hoofdstuk noemt het onderwerp van onderzoek als een lacune in het onderzoek naar jeugdtalen, aangezien er geen onderzoek bekend is naar een op Ewe gebaseerde jeugdtaal, ondanks de talrijke onderzoeken naar de Ewe-taal zelf. Bovendien wordt er in het hoofdstuk op gewezen dat, aangezien talen verschillen en individuele eigenaardigheden bezitten, dat ook bij jeugdtalen het geval is, en dat de groeiende hoeveelheid onderzoeken naar jeugdtalen alleen al betekent dat elke jeugdtaal op zijn eigen merites dient te worden bestudeerd. Bovendien kan deze studie onbekende aspecten van de basistaal Ewe aan het licht brengen. De onderzoeksvragen van dit proefschrift zijn daarom wat de factoren zijn bij de creatie van Adzagbe en waarom. Ik onderzoek het Adzagbe-vocabulaire, de taalkundige creativiteit en innovaties, etymologie, maar ook of Adzagbe gender- en/of leeftijdsgebonden is, en ten slotte bestudeer ik de cultuur van de jongeren die Adzagbe spreken.

Hoofdstuk twee bespreekt het theoretisch raamwerk en de onderzoeksmethode die in dit proefschrift wordt gebruikt. Het theoretisch raamwerk van dit proefschrift is het interdisciplinaire veld van antropologische taalkunde waaraan toegevoegd het begrip van *community of practice* zoals dat is geïntroduceerd door Eckert (2000). Wat de methodologie betreft heb ik gebruik gemaakt van de FAIR principes voor verantwoord omgaan met gegevensverzameling en opslag voor de Adzagbe dataset. Het hoofdstuk introduceert ook de belangrijkste achtergrond van de onderzoeksgebied Aflao stad met

de vier zones waar de Adzagbe gegevens zijn verzameld, beschrijving van de bevolking en de gebruikte sampling, de voorbereidende studie de procedure van gegevensverzameling, ethische overwegingen en de opzet van de data analyse.

Hoofdstuk drie is het eerste deel van het antwoord op de eerste onderzoeksvraag over wat er voor de creatie van Adzagbe nodig is. Uit bevindingen is gebleken dat Adzagbe-sprekers nieuwe woordenschat creëren door morfologische en fonologische manipulaties van woorden uit het Ewe en uit buitenlands materiaal, vooral uit het Engels en het Frans. Adzagbe-morfologische manipulaties omvatten woordvormingsprocessen zoals toevoegen van voorvoegsels, achtervoegsels, reduplicatie, samensmelting, nieuwvorming en het gebruik van nieuwe betekenissen voor oude woorden. Fonologische manipulaties in Adzagbe omvatten afbreking van woorden en omkering van lettergrepen. Kenmerken van de wijze van spreken zijn luid stemgebruik, frequente onderbrekingen, abrupte verandering van onderwerp en overdreven gebaren.

Hoofdstuk vier is het tweede deel van het antwoord op de eerste onderzoeksvraag van dit proefschrift over wat er bij de creatie van Adzagbe nodig is. Met de nadruk op de etymologie van de Adzagbe-vocabulaire en idiomatische uitdrukkingen, bespreekt dit hoofdstuk zes semantische processen die Adzagbe-sprekers gebruiken bij het creëren van woordenschat, namelijk metafoor, metonymie, onomastische synecdoche, eufemisme, pejoratie en vernauwing. Het hoofdstuk wordt afgesloten met de volksetymologieën die ten grondslag liggen aan enkele idiomatische uitdrukkingen van Adzagbe. De morfologische en fonologische manipulaties van Ewe of buitenlandse woorden, zoals besproken in hoofdstuk twee, evenals de semantische manipulaties en volksetymologieën van het Adzagbe-vocabulaire in dit hoofdstuk, tonen aan dat er veel bewustzijn en vindingrijkheid in deze creaties zit. En hoewel Adzagbe-sprekers worden beschouwd als antisamenleving, beheersen ze hun taal en gebruiken ze dit instrument als hun meest directe identiteitskenmerk. In het kort geven de presentaties in de hoofdstukken twee en

drie aan wat essentieel is in de totstandkoming van Adzagbe onder de jongeren van Aflao, Ghana.

Hoofdstuk vijf beschrijft de algemene cultuur van Adzagbe-sprekers door zich te concentreren op vier belangrijke onderdelen van deze jeugdcultuur, namelijk hun fysieke verschijning in kleding en uiterlijke verzorging, hun muziek, hun cultuur op sociale bijeenkomsten zoals bruiloften en begrafenissen van hun leeftijdsgenoten, en hun gebruik van bijnamen. Uit bevindingen blijkt dat de Adzagbe-jeugd op het gebied van kleding en uiterlijke verzorging ondergedompeld is in trendy, modegerichte keuzes. Onder mannen is het verven van haar een veelvoorkomend kenmerk; anderen dragen dreadlocks en allerlei andere kapsels waardoor ze opvallen in de menigte. De mannen dragen ook graag oorbellen in één of beide oren. Hun mode lijkt sterk op de kleding en uiterlijke verzorging van populaire muzikartiesten of entertainers. Haarverven komt ook veel voor bij Adzagbe-vrouwen. Een meerderheid houdt het haar liever kort en doet het zonder oorbellen. Deze omkering tussen mannen en vrouwen bij het dragen van oorbellen is een duidelijk signaal tegen de algemeen aanvaardbare cultuur van het traditionele Aflao-gebied. Muziek speelt een belangrijke rol in de jeugdcultuur van Adzagbe. De levensstijl van populaire kunstenaars die de waarden van de Adzagbe-jongeren weerspiegelen, wordt aanbeden door de Adzagbe-jongeren. De soorten muziek waar ze naar toe neigen zijn de muziek ter ere van Adzagbe en de stad Aflao, de muziek met een seksuele inhoud en kritiek op het establishment. Tijdens sociale bijeenkomsten zoals bruiloften en begrafenissen van hun leeftijdsgenoten tonen Adzagbe-jongeren pracht en praal door hun materiële bezittingen, zoals dure auto's en motorfietsen, tentoon te stellen. Tijdens deze sociale bijeenkomsten roken en drinken ze veel en zichtbaar. Ten slotte is de cultuur van het geven van bijnamen wijdverspreid onder de Adzagbe-jongeren en is er nauwelijks iemand zonder een, zowel mannen als vrouwen. Adzagbe mannelijke bijnamen hebben typisch seksuele connotaties, die gebaseerd zijn op zoete geluiden en op verwijzingen naar controversiële items of persoonlijkheden. Vrouwelijke bijnamen daarentegen zijn

grotendeels afhankelijk. Hoewel de hier besproken culturele kenmerken zich ook in andere jeugdculturen manifesteren, ligt de focus in dit hoofdstuk op de Adzagbe-jongeren. Deze overeenkomsten bevestigen alleen maar de diepgaande gelijkenis tussen jeugdculturen over de hele wereld.

Hoofdstuk zes bespreekt of Adzagbe gender- en/of leeftijdsgebonden is. Zowel de oudere als de jongere generaties van Aflao werden geobserveerd en geïnterviewd. Om een waarheidsgetrouwe weerspiegeling te krijgen van wat er werkelijk gebeurt, werden zowel mannen als vrouwen, sprekers, niet-sprekers maar ook voormalig sprekers van Adzagbe geïnterviewd. Op het gebied van de genderproblematiek kwam het duidelijk naar voren dat het als onaanvaardbaarder wordt beschouwd, niet alleen voor de oudere generatie, maar ook voor een deel van de jongere generatie, om vrouwen Adzagbe te horen spreken of zich te zien associëren met zulke sprekers. Het Adzagbe is dus duidelijk een door mannen gedomineerde en mannelijke taal. Het antwoord op de vraag of Adzagbe gender-gerelateerd is, is daarom bevestigend. Wat betreft leeftijdsdiscriminatie blijkt uit observaties en interviews op overweldigende wijze dat Adzagbe in Aflao duidelijk een jeugdtaal is. Een oudere persoon die zichzelf als een Adzagbe-jeugd presenteert, wordt gezien als iemand met gebrek aan volwassenheid, terwijl voormalige Adzagbe-sprekers het zelf als iets uit de jeugd beschouwen. Het antwoord op het leeftijdsgebonden deel van de identiteitsvraag van Adzagbe-jongeren is daarom ook positief.

Hoofdstuk zeven besluit het proefschrift. Het vat de bevindingen samen en doet aanbevelingen. In dit proefschrift wordt eerst gezocht naar wat essentieel is voor de creatie van Adzagbe onder de jongeren van Aflao, Ghana. Uit bevindingen blijkt dat Adzagbe-jongeren hun basis taal Ewe manipuleren om een eigen code te creëren. Ze creëren lexicale items in de grammaticale categorieën van zelfstandige naamwoorden, werkwoorden, bijvoeglijke naamwoorden, bijwoorden en idiomatische uitdrukkingen waarvan de oorsprong Ewe of buitenlands materiaal is. Voor buitenlands materiaal domineren Engels en Frans tegen de achtergrond van de geografische ligging van de stad Aflao, de

belangrijkste grensstad van Engelssprekend Ghana en Franstalig Togo. Adzagbe-sprekers maken gebruik van morfologische, fonologische en semantische manipulaties van lexicale items uit Ewe of buitenlands materiaal om hun eigen woordenschat te creëren, waardoor Adzagbe op de lange termijn een potpourri van een groot aantal talen wordt. De morfologische manipulaties in Adzagbe omvatten processen als toevoegen van voorvoegsel, achtervoegsel, reduplicatie, versmelting, creëren van nieuwe woorden, en nieuwe betekenissen voor oude woorden. Adzagbe-fonologische manipulaties omvatten het afkorten van woorden en metathese van lettergrepen van woorden. Semantische manipulaties in Adzagbe zijn metafoor, metonymie, onomastische synecdoche, eufemisme, pejoratie en vernauwing. De idiomatische uitdrukkingen van Adzagbe zijn gebaseerd op interessante volksetymologieën die gebruik maken van woordspelingen, overdrijving en humor. De tweede onderzoeksvraag was bedoeld om te achterhalen waarom de jeugd van Aflao Adzagbe creëerde. Uit bevindingen blijkt dat de belangrijkste reden die van identiteit is, gekenmerkt door hun unieke cultuur, die door de oudere generatie en de algemene cultuur van Aflao wordt afgekeurd. De Adzagbe-cultuur is onder meer mannelijk dominant en omvat de praktijk van bijnamen, bekend als jongensnamen onder Adzagbe-sprekers. Deze praktijk betreft thema's als seks, lieflijk klinkende woorden, controversiële items en personen. De Adzagbe-cultuur omvat ook muziek met thema's als opstand tegen de autoriteiten, seks, schoonheid, rijkdom en de liefde voor de Adzagbe-identiteit. De tweede reden waarom Adzagbe-sprekers een eigen code creëren, is om wederzijdse onverstaanbaarheid te creëren tussen hen en degenen die zij als een bedreiging zien.